

LBRIS

We know
books

IGOR HARICEV

Fantomele Kremlinului

Traducere din limba rusă și adaptare de
Mihaela Perciun

Cartea Românească
EDUCAȚIONAL

Cuprins

I. Funcționarul.....	5
II. Reuniunea nocturnă	18
III. Biroul din Kremlin.....	28
IV. Fiecăruia cu măsura lui.....	56
V. Revelație întârziată	61
VI. Eroarea geniului	69
VII. Și era seară, și era noapte	78
VIII. Doi și locotenent colonelul Gavrikov.....	119
IX. Vâltoarea	125
X. Irocika	141
XI. Timpuri tulburi	152
XII. În așteptare	161
XIII. Povara puterii	167
XIV. Casa veche	176
XV. Funcționarul.....	203

I. FUNCȚIONARUL

Mă privi cu asprime, cu ochi severi și atât de iscoditori, încât, pentru moment, am regretat că intrasem.

— Scuzați-mă, am greșit... am mormăit eu, intenționând să plec.

— Stai. N-ai greșit ușa – vocea lui era grea, încordată – Eroarea e alta. N-ai venit la timp... Dar lasă, treci.

Supunându-mă unei forțe inexplicabile, am închis ușa în urma mea și am trecut spre o masă veche, cu picioare încovoaie, sculptate, podidită de hârtii.

— Stai jos, mi-a arătat la scaunul din fața mesei, unul la fel de vechi, frumos și solid.

M-am așezat pe o margine, simțindu-mă stingher. Nu aveam de gând să-l vizitez pe acest bărbat ciudat, de vârstă mijlocie, nu prea bătrân, dar nici tânăr și deja intens grizonant. Întâmplător am împins această ușă veșnic închisă și – na-ți-o bună! M-am prins.

— Cine ești? – întrebă el cu o expresie binevoitoare pe fața obișnuită deja cu severitatea ei.

— Eu?... gândul mi se zbătea grăbit: ce să-i spun despre mine? – Sunt ... un șef de secție. Fac muncă de birou. – Am vrut să adaug: „Sunt, în general, un om mic”, dar am tăcut.

Mă privea de parcă l-aș fi mințit.

— Fleacuri! Nu ești nici mic și nici mare. Ești un om. Deci, muritor. Înțelege?

— Da, am mormăit într-o confuzie totală. Bănuiam că sunt muritor, numai că la patruzeci de ani, nu știu cum, dar nu prea vrei să te gândești la de astea.

— Ascultă, Dmitri Sergheevici... de unde-mi știa numele, ba și patronimicul? Nu le-a auzit de la mine. – Deloc nu te gândești la moarte. Păcat. Niciodată nu trebuie să uiți de ea. Crede-mă. Asta te ajută să trăiești corect. Ce înțelegeau bătrânii. Fraza lor cea mai elocventă: „*Memento mori*”. Ce gând adânc, mă privi cu un fel de reproș. Ai studiat latina. Cunoști aceste fraze. Dar au rămas pentru tine niște sunete goale.

El îmi cunoștea nu doar numele și patronimicul. De unde?

— Scuzați-mă, cine sunteți?

— Eu? îmi zâmbi misterios, iar fața alungită nu mai părea atât de sumbră. Am o meserie rară. La fel ca și vocația. Poți să spui că sunt un cântăreț al morții. Dar dacă e să evităm cuvintele pompoase, sunt un funcționar, un consilier. Ca și tine, de altfel.

Fraza era înfricoșătoare: cântăreț al morții. Dar mi-a fost rușine să-l întreb din nou. Nu știam ce să fac. Priveam în jur confuz. Dulapurile vechi erau înșirate de-a lungul pereților. Prin ușile lor de sticlă se putea vedea că aveau interiorul bușit cu documente. Nu pricepeam ce fel erau. Unele păreau niște legături vechi. Multe din ele erau îngălbenite – culoare dată de timp. Abia acum am observat – camera nu avea geamuri. Ce cameră suspectă aici, în Kremlin! În toate acestea era ceva înfricoșător, misterios. Se pare că nu degeaba am fost tentat să aflu ce-i acolo, în spatele ușii mereu închise. Acum, oare cu ce avea să se termine totul?

— Ești surprins că sunt un cântăreț al morții? răsună din nou vocea lui puternică. Toată josnicia, tot golul, toată măreția omului devin vizibile în momentul morții. Ea rupe copertina minciunilor, adunătura de întâmplări. Ea developează adevărul. Se poate spune – ea este adevărul în sine. Oamenii sunt nedrepți cu moartea. Ei și-o închipuie groaznică, crudă. Faptul că nu toți sunt pregătiți să o întâlnească – nu este vina ei... Parcă m-ar fi asaltat... Vom vorbi mai târziu și despre asta. Când vei veni la mine, la timpul tău. Dar se pare că prea multe ai uitat din cele învățate la facultatea de Istorie și Arhive.

Absolvisem într-adevăr această facultate. El cunoștea și acest amănunt din viața mea.

— Știi foarte multe, tună vocea lui puternică în clipa următoare. Ia-o ca pe un dat. Ce crezi despre Kremlin?

Din motive inexplicabile, am vrut să-i spun ceea ce nu vorbisem cu nimeni: despre frică.

În anii anteriori, m-am gândit mult la care ar putea fi principala caracteristică a poporului nostru. Atracția spre comunitate, spre colectivism? Rusescul „da-poate”? Frica de responsabilitate? Incapacitatea de a lucra sânguincios? Lenea patologică? Plăcerea de a minți? Toate acestea sunt prezente.

Dar care este cea mai importantă? În ce se manifestă? Mai târziu am înțeles: esențială rămâne frica. Ea este acea profunzime care ne-a ținut în trecut, cea care ne menține acum, cea care determină sufletul poporului. Frica se manifestă diferit, ea persistă. Este prezentă în viața noastră ca o inevitabilitate, ca o bază. Îmi amintesc cum se temeau părinții mei ca alții să nu gândească greșit despre ei, să nu fie suspectați de lipsă de loialitate, de intenții răutăcioase. Era ca o tortură perpetuă.

Frica mi-a luat-o pe Marina. Femeia care m-a iubit, care și-a legat viața de mine și care a plecat pentru totdeauna acum opt ani.

În acea zi, soția mi-a spus: „Nu pot trăi cu un fanatic religios. Trebuie să am siguranța viitorului copiilor mei.” – „Exagerezi. Nu, nu sunt un fanatic. Doar merg la biserică și îmi place să citesc Biblia.” „Trebuie să renunți la această îndeletnicire. Ai uitat în ce țară trăim? Nu știi că preoții transmit listele cu enoriași la KGB? Voi avea probleme în redacție. Trebuie să refuzi”. Ea își prețuia foarte mult serviciul la ziarul Pravda, principalul organ de presă al țării, organul de presă al PCUS, și își aștepta rândul să fie promovată. Cererea ei rămase de neîndeplinit pentru mine. „Nu pot”, i-am răspuns. A doua zi, ea s-a cărăbănit la părinții ei și o lună mai târziu m-au sunat de la biroul de înregistrare. Soția îmi cerea divorțul. Nu m-am opus, deși încă o iubeam. Ne-au divorțat. Apoi i-am văzut articolele în ziar. Era un jurnalist bun. În curând i-au încredințat un întreg departament. Iar în august nouăzeci și unu, totul s-a prăbușit. PCUS a pierdut puterea, Pravda n-a mai fost cotată. Marina parcă dispăruse undeva. Și abia peste un an i-am văzut numele într-un ziar democratic. Apoi am aflat că se căsătorise cu un antreprenor bogat, născuse o fiică.

Mi-am amintit de frică abia după ce am început să lucrez și eu în Kremlin. Dintr-odată, mi-am dat seama că aici este o concentrație maximă de frică, aici se află împărăția ei, aici este centrul de unde se răspândește peste țara imensă, târându-se spre colțurile cele mai îndepărtate, acoperind oamenii.

Voiam să povestesc toate astea persoanei străinii ce stătea vizavi.

— Aici totul este îmbibat de frică, am rostit eu. — Frica aceea care, în vremurile trecute, îi învăluia pe toți, chiar și pe

Beria, chiar și pe atotputernicul Tătuc al popoarelor. E încă vie, această frică încă mai curge în suflete și inimi. I-am simțit prezența imediat ce am intrat în Kremlin. Se pot distinge nuanțele ei: frica de a pierde puterea, frica de conspirație, frica de a fi împușcat pe la spate, frica de arest, frica de a pierde totul, frica de tortură, frica pentru cei dragi, frica de moarte. Peste care se suprapune frica de a fi trădat, ocolit, îndepărtat, frica de a fi urmărit, închis, înșirat pe pereți. Iar deasupra lor – frica primitivă de necunoscut, de viitor, frica de tot și de toate.

Un zâmbet reținut îi apăruse pe chipul său slab, nobil.

– Ai ghicit. Deseori frica este forța motrice. Și este la fel de diversă ca și lumea întreagă. Ce știi tu despre frică? Nu prea ești familiarizat cu acest sentiment, – persoana de vizavi mă privea cu ochi severi. – Ar fi bine să simți o frica adevărată pe propria-ți piele.

Și chiar atunci mi se întâmplă ceva de neexplicat. Într-o fracțiune de secundă m-am trezit în altă parte. Nici nu era un drum, era o cărare mai lată, călcată de mii de picioare. Care ducea în sus, pe un deal înalt, în partea unde creșteau mai mulți copaci. Oamenii de jur-împrejur erau îmbrăcați în haine neobișnuite ce aminteau de salopete, aveau bărbi, capete flocoase, nepieptănate, și umili, îl urmau pe un bărbat al cărui păr cădea pe umeri.

Nu puteam înțelege unde sunt, încotro mă îndreptam împreună cu acești oameni total necunoscuți. Am privit în jos – aveam și eu aceleași haine curgătoare, largi ca toți ceilalți; o sabie scurtă atârnată pe o legătoare la brâu. Picioarele mele, în niște sandale simple, călcau pe drumul prăfuit.

Unde sunt? Cum am ajuns aici? Cine sunt acești oameni? Nu aveam niciun răspuns. Am decis să nu-mi arăt nesiguranța, să-mi dau seama fără grabă unde sunt și ce se întâmplă.

Soarele calm își vărsa lumina lui obișnuită, ziua se dovedea a fi liniștită. Locul în care mă pomenisem nu se evidenția printr-o vegetație abundentă. Peisajul de pustiu sudic, întrerupt de insulițe rare de copaci, se întindea de jur împrejur. La stânga, se întindea o râpă nu prea adâncă, pe fundul căreia strălucea un râuleț subțire. De-a lungul râpei se ridicau niște construcții, evident vechi, cu acoperișuri plate, clădite din piatră. Cea mai mare clădire seamănă cu o închisoare sau un depozit.

Ne apropiam de vârful dealului acoperit generos cu verdeață. Și brusc, cel care mergea în față, se opri, se întoarse spre mine și spre ceilalți care mă urmau. Avea o față lungă, acoperită de o barbă neagră densă, ochii întunecați păreau impasibili.

Eu și ceilalți ne-am înghesuit în fața lui. Așteptă până toți se opriră și spuse: „Toți veți fi ispitiți de Mine în noaptea aceasta, căci este scris: „Voi lovi pastorul și oile turmei vor fi împrăștiate”. Baritonul plăcut ne mângâia urechile. „După învierea mea, te voi conduce spre Galileea.”

În mod inexplicabil, mi-am dat seama unde și în ce timp mă aflam și ce anume ar trebui să spun drept răspuns. Știam aceste cuvinte și le-am rostit: „Și dacă toată lumea va fi tentată de Tine, eu niciodată nu voi fi tentat”.

El mă privi cu ochi gânditori și atenți, fără nici un semn de condamnare în ei: „Adevărat, vă spun că în această seară, înainte să cânte cocoșul, vă veți lepăda de Mine de trei ori”.

Nu puteam să cred așa ceva. Îmi era frică de ceea ce am auzit. Îmi era greu să tac. „Chiar dacă ar trebui să mor pentru Tine, nu te voi lepăda”.

Astfel vorbeau toți cei care erau în apropiere. „Nu te voi lepăda.” „Nu te voi lepăda”, se amestecară toate vocile agitate.

El tăcea. El nu ne condamna deloc – am văzut asta. Se întoarse și își continuă drumul. Acum știam unde mergem – în grădina Ghetsimani.

Curând copacii scunzi ne-au primit la adăpostul lor. Ne-am oprit.

– Stați aici, spuse El, până mă voi ruga acolo. Tu, Petru, vino cu mine. Și ambii fii ai lui Zevedeu.

Se adânci în grădină, mișcările Lui erau pline de demnitate. Eu, Iacov, Ioan – l-am urmat. După o vreme, S-a întors spre noi. „Sufletul meu este întristat de moarte”, spuse El. „Stați aici și vegheați împreună cu mine”.

Și, mergând puțin, se lăsă pe o piatră mare, rugându-se spunea: „Tatăl meu! Dacă ai posibilitatea, fă, Te rog, să mă treacă acest pahar. Dar dacă nu-i cum vreau eu, fă așa cum știi Tu.”

Privindu-L, m-am așezat pe o piatră. Iacov și Ioan – la fel. Aici pleoapele mele s-au îngreunat și n-am mai suportat. Nu știu cum, dar am adormit. Am fost trezit de o voce: „Ce? Dormi? Nici măcar o oră n-ai putut să rezisti alături de mine?”

Mi-am dat seama că nici fiii lui Zevedeu n-au fost în stare să-și depășească somnul. „Vegheați și rugați-vă, ca nu cumva să intrați în ispită; duhul este dornic, dar carnea este slabă”.

A plecat din nou, El s-a rugat din nou, spunând: „Tatăl Meu! Dacă acest pahar nu poate să mă treacă, ca să nu-l beau, făcă-se voia Ta.”

Și din nou pleoapele mele s-au îngreunat. Somnul m-a copleșit. Și din nou am fost trezit de vocea Celui care se pre-gătea pentru cea mai mare faptă: „De ce dormi? Trezește-te și roagă-te.”

Și, părăsindu-ne, plecă din nou și se rugă pentru a treia oară, spunând aceleași cuvinte de mai înainte. Și din nou n-am reușit să mă împotrivesc somnului, oricât de mult m-am străduit, oricât de greu am încercat să depășesc ispita.

Aceeași voce m-a trezit. „Încă dormiți și vă odihniți? Iată, ceasul este aproape și Fiul Omului este trădat și lăsat pe mâinile păcătoșilor. Sculați-vă și hai să mergem; iată, s-a apropiat cel ce mă va trăda.”

Deschizând ochii, am văzut o mulțime de oameni care se îndreptau spre noi. Se întunecase deja și unii purtau torțe. Cei mai mulți erau înarmați cu săbii și măciuci.

Sărind în picioare, L-am urmat, făcuse câțiva pași spre cei ce se apropiiau. În fața lor mergea un bărbat cu o față vicleană, dar destul de plăcută, cu părul întunecat, cu pielea oacheșă. Apropiindu-se de El, omul a spus: „Bucură-te, Rabbi.” Și L-au sărutat.

„Iuda, de ce ai venit?” am auzit vocea Celui în spatele căruia mă aflam. „Cu un sărut îl trădezi pe Fiul omului?”

În acel moment, oamenii înarmați au venit, au pus mâinile pe El și L-au luat sub protecția lor.

Ceva s-a răzvrătit în mine. Trăgând sabia, am lovit cu ea cea mai apropiată persoană, lama trecu pe lângă cap și îi tăie urechea dreaptă. El țipă de durere, ținându-se cu mâna de rană. Sângele curgea abundent printre degete. Știam cine era acel om, era slujitorul marelui preot. Numele lui era Malachi.

Apoi s-a întors spre mine. Și am auzit: „Întoarce-ți sabia la locul ei, căci toți cei ce iau sabia – de sabie vor pieri. Sau crezi că nu-l pot invoca acum pe Tatăl Meu și El îmi va prezenta mult peste douăsprezece legiuni de îngeri? Cum altfel să se adeverească Scripturile, căci așa ar trebui să fie?”

Și, atingând urechea sclavului, îl vindecă. Ca și cum n-ar fi fost nicio rană. Ca și cum sabia, mânuită de mâna mea, n-ar fi tăiat carnea din trupul lui. Tăcerea se înălța în jur. Și dintr-o dată răsună vocea Lui, a Celui care stătea lângă mine: „E ca și cum ați venit la tâlhar cu săbii și bețe să mă luați. În fiecare zi am stat lângă voi, învățând în templu și nu m-ați luat, nu ați ridicat mâinile, ci acum este timpul vostru și puterea întunericii. Dar toate acestea au fost date ca să se împlinescă scrierile profeților.”

L-au înconjurat strâns, L-au condus spre Ierusalim. Am rămas puțin nedumerit, iar apoi L-am urmat la mică distanță. Astfel am părăsit grădina din Ghetsimani, am trecut prin cursul Kedron, acel râuleț foarte mic care se zbatea pe fundul râpii, ne-am urcat spre clădiri, am umplut strada. Casa la care venise mulțimea era a marelui preot Caiafa – știam asta. Scribii și bătrâni s-au adunat acolo.

L-au condus în interior, în clădire. Nu îndrăzneam să mă duc acolo, am rămas în curte. Mulți sclavi și slujitori erau aici. Toți vorbeau unul cu celălalt, discutând ce s-a întâmplat, vocile se împleteau într-un zumzet de neînțeles. Frigul coborî în cartier, împreună cu întunericul dens. Câțiva sclavi au aprins un foc. M-am ridicat spre foc, stăteam printre ceilalți și mă încălzeam.

„Caiafa îl întreabă pe Nazarinean despre ucenicii Săi și despre învățătura Lui”, a spus unul care fusese în casă. – El i-a răspuns că întotdeauna i-a învățat în sinagogă și în templu, unde se obișnuiește să se adune evreii, și nimic secret nu i-a învățat. Apoi spuse: „De ce mă întrebi pe mine? Întreabă-i pe cei care au auzit ce le-am spus; iată, ei știu ce le-am spus.” Atunci Ahiva, care stătea aproape, l-a lovit pe Nazarinean în obraz, spunând: „Așa îi răspunzi tu marelui preot?” Nazarineanul i-a răspuns: „Dacă i-am spus rău, arătați-mi că este rău; dar dacă e bine – de ce m-ai lovit?” Așa a vorbit.

Interogarea care avea loc în casă se lungea. Timpul se târa încet în mod deliberat. Eu înțelegeam ce se întâmplă: înalții preoți, bătrânii și întregul Sinedriu căutau mărturie mincinoasă împotriva Lui, pentru a-l omorî.

Demult se lăsase noaptea adâncă. Stelele acopereau catifeaua neagră a cerului. Focul ardea înaintea mea. Priveam flacăra veselă, așteptând ceea ce avea să urmeze.

Dint-o dată, se porni o învioreare. Cineva, ieșind din casă, vorbi despre doi martori care au povestit că Nazarineanul a spus: „Pot să distrug templul lui Dumnezeu și să-l creez în trei zile”. Și marele preot i-a spus: „De ce nu răspunzi nimic? Căci ei mărturisesc împotriva ta?” Nazarineanul tăcea. Iar marele preot i-a zis: „Îți cer cu Dumnezeu cel viu, spune-ne, tu ești Hristos, Fiul lui Dumnezeu? Și El i-a spus: „Tu i-ai spus; Vă spun chiar: de acum încolo veți vedea pe Fiul Omului așezat pe dreapta puterii lui Dumnezeu și venind pe norii cerului.” Apoi marele preot și-a rupt hainele, plângând: „El a hulit! La ce mai avem nevoie de martori? Iată, acum ați auzit blasfemia lui! Ce credeți?” Și i-au răspuns: „El este vinovat de moarte.” Apoi I-au scuipat în față, L-au lovit în obraz și au spus: „profețește pentru noi, Hristos, cine-i cel care te-a lovit?”

Cu o senzație grea, am ascultat această poveste. Inima mea era tristă. Nu puteam interveni în ceea ce se întâmpla.

Aici apăru în curte una din slugile marelui preot, și, când mă văzu, spuse: „Și tu ai fost cu Iisus din Nazaret.” Frica infantilă, înșfăcăndu-mi sufletul cu mare cruzime, pătrunse în mine. Zeci de ochi, alertați, răi, se întoarseră spre mine. Oamenii care erau în apropiere așteptau răspunsul meu. Era imposibil să tac. Am stors din mine cu forța: „Nu știu... Și nu înțeleg despre ce vorbești.”

Amar mi-a fost să-mi dau seama cum de am rostit aceste cuvinte. Și deși au avut efect și nimeni nu s-a mai uitat la mine, am decis să plec. Când am ieșit pe poartă, m-am ciocnit cu o altă servitoare care, văzându-mă, vorbi tare, adresându-se tuturor celor care erau acolo: „Și acesta a fost cu Isus din Nazaret.”

Mulți ochi se întoarseră din nou spre mine. Și se reîntoarse frica ce-mi devora sufletul și-mi hărțuia voința. Și din nou am negat-o, dar mult mai ușor ca prima dată: „Jur că nu-l cunosc pe acest om.”

Cuvintele mele m-au ajutat. Femeia m-a lăsat în pace. După ce am așteptat puțin, m-am îndepărtat de casa marelui preot, dar cei care stăteau acolo s-au apropiat de mine și mi-au spus: „Și tu ești cu El, căci tu ești Galilean și vorba ta te trădează.” Imediat, o rudă chiar a lui Malachi, căruia îi tăiasem urechea, s-a apropiat și m-a întrebat: „Nu te-am văzut cu El în Grădina Ghetsimani?” Inima mi s-a oprit. Mi-am dat seama că

acum chiar nu voi mai putea să mă salvez. Cuvintele însă au ieșit din mine: „Nu înțeleg despre ce vorbiți cu toții. Jur că nu-l cunosc pe acel om despre care vorbești.”

Și brusc cocoșul a început să cânte. Strigătul său penetrant a răsunat cu ecou peste toată întinderea. Mi-am amintit cuvintele pe care mi le-a spus El: „Mai degrabă decât va cânta cocoșul de trei ori, te vei lepăda de mine”. Și am plâns cu amărăciune.

Totul s-a sfârșit. Privind buimăcit în jur, din nou m-am convins că mă aflam într-o cameră neobișnuită. Rușinat mi-am șters lacrimile de pe obraji și am mormăit:

— Mult ... am lipsit?

— Nu. Foarte puțin.

Nu puteam să mă calmez: mi-a fost dat să trăiesc, să experimentez senzațiile lui Petru, trădându-l de trei ori pe Hristos! Simțindu-le de parcă eu aș fi fost Petru! Frica strașnică mă podidi în acele momente – amintirea lui mă făcu să mă cutremur. „Cum de i-a reușit?” M-am uitat chiorâș la proprietarul biroului.

— I-a reușit, zâmbetul suav de pe fața lui părea trist. Ar trebui să simți asta. Deși, nu doar asta...

Dintr-o dată, m-am pomenit în fața unei uși masive. Este închisă, dar știu că dincolo de ea începe coridorul. Frica mi se strecoară în vine: asta se întâmplă ori de câte ori trebuie să intru la Stăpân. Pun mâna pe mânerul de bronz, deschid ușa, pășesc în interior și, închizând-o, fac un zgomot intenționat. Trec pe coridorul sumbru, aproape bătând din cizme. Stăpânul nu poate suporta când cineva se apropie de el în liniște, chiar cu intenția de a nu-l deranja. Lui i se pare că toți se furișează.

Știu de unde se trage această frică: noi toți ne temem de Stăpân. E suficient un singur cuvânt ca existența noastră obișnuită să fie întreruptă brusc, să fim privați de libertate și, poate chiar și de viață, să fim condamnați la tortură, suferință. Și niciun merit nu ne poate salva. Soarta lui Vlasik și a lui Poskrebâșev este un exemplu elocvent. Noi nu putem schimba nimic. Ne rămâne doar să ne facem datoria conștiincios și să sperăm la vremuri mai bune.

Eu, Lozgacev Petru Vasilevici, asistentul comandantului de la vila Blijnii, merg pe coridorul care duce în partea

rezidențială. Merg cu un pachet în mâini, Este datoria mea să i-l transmit direct Stăpânului care, de obicei, se ridică din pat pe la unsprezece sau doisprezece, așa că doar când se auzeau sunete, executam ordinele. Și iată – tăcere totală, nicio mișcare. Dar nu putem să intrăm și să vedem – există ordinul care ne interzice categoric să intrăm fără să fim chemați și, cunoscând apucăturile Stăpânului, nici măcar nu ne gândim că am putea să-l încalcăm. La șapte și jumătate seara, santinela de gardă din perimetrul exterior a raportat că în sala mică s-a aprins o lumină. Dar de la Stăpân nu venise niciun ordin. Un sentiment de neliniște mă copleși și vedeam că și colegii mei erau neliniștiți în inimile lor. La unsprezece și jumătate sosi curierul de la Comitetul Central cu un pachet, iar Starostin, responsabilul, îmi spuse cu o voce neuniformă:

– Hai, Petru Vasilievici, du-l.

Și m-am pornit, simțind o răcoare neplăcută ce mă frământa în piept.

Merg, rupând tăcerea coridorului, și mi se pare că doar cu asta comit o mare crimă. Că Stăpânul deranjat este pe cale să ordone arestarea mea. Dar nu pot, nu am dreptul să mă întorc.

Mă apropii de ușa spre camera din dreapta – acolo lăsam de obicei pachetele. Este deschisă, iar ușa opusă, care duce în sala mică de mese, este de asemenea larg deschisă și acolo pe podea ... Stăpânul... Căzut pe spate, nu departe de masa lui de lucru. Îmbrăcat ca de obicei: cizme franceze, moi, în care sunt băgați pantalonii. Împietresc de oroare. Mâna lui dreaptă cu greu se ridică puțin, face o mișcare slabă, iar ochii lui se mișcă în direcția mea. „El vrea să mă apropii”, mă trăsnește gândul. Cu pași nesiguri, mă apropii, cu voce frântă, întreb:

– Tovarășe Stalin, ce se întâmplă cu Dumneavoastră?

El încearcă să spună ceva și nu poate. Iar eu mă chinui în gând cu întrebarea: ce să fac? Ce?

– Tovarășe Stalin, poate să chem un doctor?

Ca răspuns, el reușește să spună vag:

– Dz ... Dz ... și atât. Nimic mai mult, nici un sunet. Ori poate și-a pierdut conștiința, sau...

O nouă frică se pogorî asupra mea: a murit? Dacă a murit, ce se va întâmpla cu mine, cu noi? Ce pericole va aduce cu sine această moarte? Cu Stăpânul a fost înfricoșător, dar